

STICHTING KRUISEN EN KAPELLEN IN LIMBURG

Swalmerstraat 52 - Postbus 470 - 6040 AL Roermond - Tel. 0475-386888

NIEUWSBRIEF NR. 10

JULI 1997

OPDAT WIJ NIET VERGETEN

Begin april kwam de uitnodiging om deel te nemen aan de jaarlijkse dodenherdenking te Weert op zondag 4 mei. De plechtigheid had ook dit keer plaats in de St. Rumoldus gedachteniskapel. Historische bijzonderheden over dit bedehuis aan de Molenpoort zijn er nauwelijks. Na vele eeuwen gebruikt te zijn voor de eredienst raakte ze haar bestemming kwijt. Toen duurde het ook niet zo lang meer of de eerste tekenen van verval werden zichtbaar. In het monumentenjaar 1975 kocht de Gemeente het gebouw met de bedoeling er een nieuwe bestemming aan te geven. Na restauratie zou het een gedachteniskapel worden voor de Weertse oorlogsslachtoffers. Sindsdien staat centraal in de absis een kunstwerk van de Amsterdammer Felix van Kalmthout. Het stelt een groep gevangenen voor die gedeporteerd worden. Daaronder de tekst: **Opdat wij niet vergeten.** De dagelijkse zorg voor de gedachteniskapel werd toevertrouwd aan de Onderafdeling Weert van het Contact Oud Mariniers. Zij namen het initiatief de kapel elke eerste zondag van de maand open te stellen voor bezoekers. Van tijd tot tijd is er een kleine tentoonstelling, die een bepaalde episode uit de oorlogsjaren '40-'45 belicht. Zoals ook dit jaar gebeurde organiseert het C.O.M. in overleg met de Gemeente een sfeervolle, indrukwekkende dodenherdenking.

Een herdenking van een heel ander karakter had plaats te Maria Hoop op zondag 25 mei. Hier betrof het vier jonge mannen uit de gemeenschap Putbroek. In de morgen van 27 november 1931 had Willem Kersten wildstrikken gezet in het bos. Die avond ging hij met zijn broer Mathias en hun neef Frans Werens eens kijken of er op zondag een konijntje gegeten kon worden. De boswachter en zijn zoon stonden hen echter op te wachten. Na een korte, heftige woordenwisseling werden de drie doodgeschoten en in het bos begraven. Onlangs verscheen het 120 pagina's tellende boek "**Het drama van Putbroek**". Daarin vertelt Jac. van Heel over die bewuste novembernacht, het gerechtelijk onderzoek, het proces te Roermond en het

Hogerberoep dat in 's-Hertogenbosch diende. Ook lezen we over Willem Roubroeks, die op 24 augustus dat jaar spoorloos was verdwenen. Twee buurtbewoners uit Diergaarde doorzoeken nu de bossen en vinden zijn stoffelijk overschot. Ook hij blijkt te zijn vermoord.

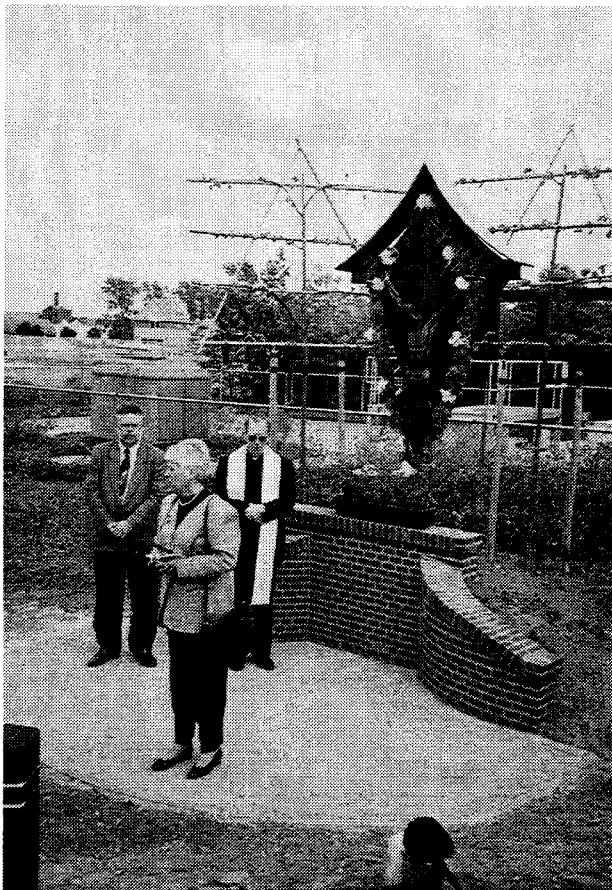
Als herinnering aan het drama werd langs de weg een monument geplaatst en op Pinksteren 1932 ingezegend. In het midden het kruis met het beeld van de lijdende Jezus. Zijn hoofd met doornenkroon neigt naar rechts waar zijn moeder Maria staat. Aan de andere kant van het kruis het beeld van Johannes, een leerling. Waarom echter werd indertijd niet gekozen voor een stenen **moordkruis**? Sinds het begin van de 15e eeuw komen die immers ook in Limburg voor. Zo'n kruis op de onheilsplek was een blijvende herinnering aan wat gebeurde. Voorbijgangers zouden er daarom - letterlijk en figuurlijk - even bij stil moeten staan.

In die traditie past het kruis, dat werd opgericht naar aanleiding van het drama te Putbroek. Maar er is nog geen onderzoek gedaan waaruit blijkt wie er de twee beelden bij liet plaatsnemen, en waarom dat gebeurde? Zinvol is het wel want evangelist Johannes vertelt dat de stervende Jezus zijn moeder en de leerling aan elkaar toevertrouwt nu ook hun leven door zijn dood ingrijpend zou veranderen. Toen vele eeuwen nadien de dood het leven te Putbroek veranderde moesten de drie families en alle anderen uit de gemeenschap als een Maria en Johannes ook samen verder. De herinnering aan hun geliefde doden levend houden en zich ervoor inzetten dat zo iets nooit weer gebeuren kon. Dat het zo werd begrepen bleek later toen de hoofdschuldige ongehinderd naar zijn woonplaats kon terugkeren nadat hij zijn straf had uitgezeten.

Ook dit monument aan de rand van het bos vertoonde steeds ernstiger sporen van verwerking. Daarom een woord van oprechte waardering voor de Stichting Kruisen en Kapellen in het Land van Echt, die zich daar niet bij wilde neerleggen. Door een speciale Werkgroep werd de restauratie ter hand genomen.

Op de avond van zaterdag 24 mei werden er bloemen gelegd bij de kruisjes die de plaats aangeven waar 65 jaar geleden de vier werden gedood en begraven. Op zondagmorgen kwam een kleine afvaardiging uit de gemeenschap eerst samen op het kerkhof. Nadat ook hier een bloemstuk was gelegd zegende pastoor Custers het gemeenschappelijke graf van de vier slachtoffers. Aansluitend op de Eucharistieviering in de parochiekerk vertrokken men naar het gedachtenismonument voor de plechtige her-inzegening. Er werd gebeden, gezongen en gemusiceerd. Na de kranslegging speelde een lid van de fanfare The last post. Daarop sloot deze zinvolle herdenking af met een moment stilte.

dr. G.C.M. Egelie, voorzitter.

voorzitter Lenie Derks van de werkgroep Kruisen en Kapellen Roermond houdt een inleiding bij de inzegening van het Schipperskruis bij de Rooi Brök.

Achter haar de heer Deen van het zuiveringschap en deken Snijders, die later het kruis zal inzegenen.

WERKGROEP KRUISEN EN KAPELLEN van RURA ROERMOND.

In 1995 benaderde de heer Harrie Knoors het bestuur van RURA Roermond om een plaatselijke werkgroep op te richten.

Hij kreeg meteen alle steun van de heer Hein van der Bruggen, voorzitter van RURA.

In juni 1995 ging de werkgroep Kruisen en Kapellen Roermond van start, onder de veilige vleugels van de stichting RURA. Het doel van de werkgroep is om het rijke erfgoed van 27 kruisen en 21 kapellen te inventariseren, documenteren, restaureren en het onderhoud ervan te stimuleren.

Momenteel bestaat de werkgroep uit elf leden, die taken hebben zoals inventarisatie, fondsverwerving, veldwerk.

De werkgroep vergadert regelmatig. Met behulp van de gemaakte inventarisaties wordt een plan de campagne opgesteld. Een aantal projecten zijn al gerealiseerd.

Zoals:

- Schipperskruis, nabij de Rooi Brök, geadopteerd door het Zuiveringschap. (zie foto).

- Kruis bij Hatenoer. Dit nieuwe kruis vervangt een vernield kruis. Dit zogeheten Margratenkruis is een schenking van de Stichting Kruisen en Kapellen Margraten via de stichting Kruisen en Kapellen Limburg aan de kersverse afdeling Roermond.

Op 24 mei 1996 zijn beide kruisen plechtig en feestelijk ingezegend.

In 1997 worden vier gerestaureerde kruisen gewijd. Er zijn plannen voor twee nieuwe kruisen.

Ook de vele kapellen hebben de aandacht. Maar hier zijn de problemen vaak ingewikkelder. Ook de benodigde gelden ontbreken. Restauratie van een kapel is veel duurder dan van een kruis.

Kapellen die onze aandacht hebben zijn: de kapel in de Weerd en de kapel aan de Steegstraat.

De werkgroep probeert de gesprekken tussen de verschillende groeperingen op gang te brengen en te houden. Met als doel: behoud van dit eeuwenoude erfgoed voor Roermond en omstreken.

De gemeente Roermond ondersteunt ons via de afdelingen Monumentenzorg en Groenvoorziening met advies en onderhoud. De Roermondse bevolking ondersteunt onze werkgroep met veel enthousiasme, door giften of hulp bij onderhoud.

Via publikaties in allerlei media proberen wij de mensen op de hoogte te houden van ons werk om zo de betrokkenheid voor deze kleine monumenten te vergroten.

Want kleine monumenten hebben vaak een zeer grote positieve uitstraling op hun omgeving.

HERBOUW KAPEL IN BLERICK-BOEKEND.

Zondag 28 april 1996 herdacht de Boekender gemeenschap te Blerick op feestelijke wijze het 50 jarig bestaan van de parochie van het Onbevlekt Hart van Maria. Nauwelijks een maand later vond er in Boekend opnieuw een heuglijk feit plaats. Want 27 mei, 2e Pinksterdag, werd aan de Bakheide de herbouwde kapel van O.L. Vrouw van Zeven Smarten op plechtige wijze ingezegend. Zij staat aan de Kockerseweg 133, achter de woning Theeuwen-Huys.

Om vruchtbaarheid voor gezin en gewas af te smeken bouwde het echtpaar Jan Huys en Helena Holtackers een kapel in het zeer droge jaar 1911. De oorspronkelijke kapel werd gebouwd aan de Kockerseweg ter hoogte van het huidige huisnummer 114. De twee bomen die eens voor deze kapel stonden, staan er nog steeds. In de kapel werd veel gebeden voor allerlei noden. In de Tweede Wereldoorlog werd zij slechts licht beschadigd. Na de oorlog werden het altaartje en de zes bankjes overgebracht naar de noodkerk van Boekend. Toen er een eigen kerk kwam, is het altaar nog enige tijd als rustaltaar tijdens processies in gebruik geweest. In de jaren zestig vonden er in de kapel vernielingen plaats. Uiteindelijk is zij in 1967 afgebroken. Het Mariabeeld, het smeedijzeren dakkruis en de sluitsteen met het jaartal 1911 zijn bewaard gebleven.

De Stichting tot Behoud en Beheer van Veldkapellen en Wegkruisen in Venlo-Blerick heeft vanaf 1991 geijverd voor de herbouw van de kapel, die door allerlei in- en externe problemen steeds op de lange baan is geschoven. Uiteindelijk kwam er, dank zij de spontane en belangeloze medewerking van Boekender Belangen, schot in de zaak. De gemeente Venlo kwam met een gulle subsidie over de brug en daardoor was het financiële plaatje spoedig rond. Het ontwerp voor de kapel werd gemaakt door architect Theo Janssen uit Baarlo. Met behulp van een aantal materiaalponsors en vooral enkele plaatselijke vakmensen, Baer Kursten, Toon Verkoelen, Wie Peeters, Sra Klerken, Hen Tissen en Hadje Lenders, startte Boekender Belangen in oktober 1995 met de bouw van de kapel. De grond werd welwillend ter beschikking gesteld door de familie J. Theeuwen-Huys. Dank zij een schenking van de familie

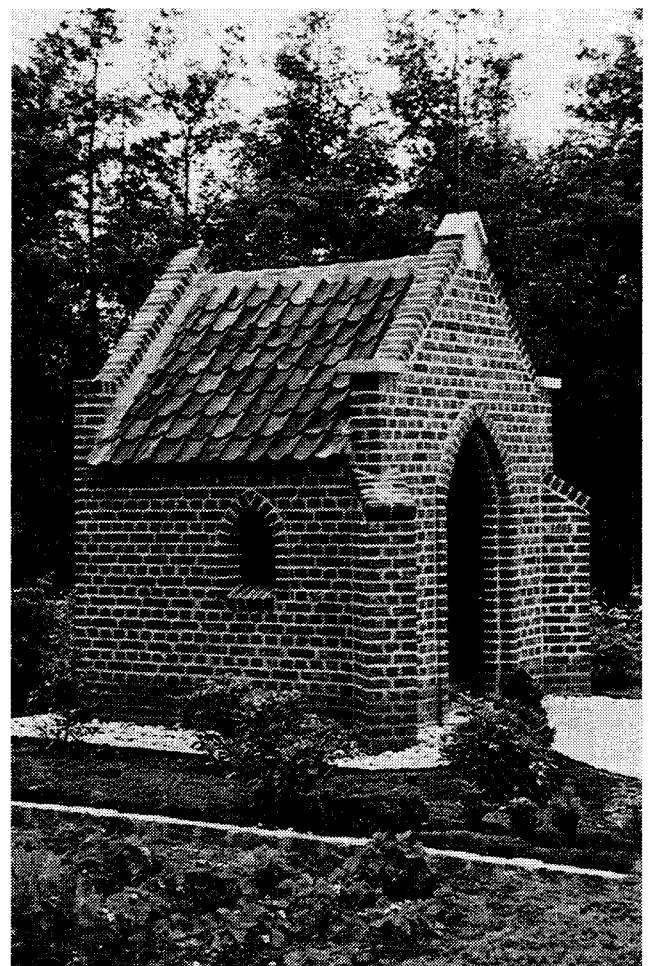
P. Kuijpers-Theeuwen konden het oude kruis en de sluitsteen uit 1911 op een passende manier in de nieuwbouw worden verwerkt. Bij de bouw zijn zoveel mogelijk oude materialen gebruikt, zoals oude klooster-

moppen, handgevormde dakpannen en marmeren vloertegels. De kapel is gemetseld in kruisverband en in de zijgevels zijn glas-inlood raampjes gemaakt. De ingang wordt afgesloten door een fraai smeedijzeren hek. Ook de directe omgeving van de kapel ziet er goed verzorgd uit. Het Mariabeeld uit 1911 heeft in de nieuwe kapel een dominante plaats gekregen.

De plechtige inzegening vond plaats tijdens een H. Mis, die vanwege de regen door pater De Bruin werd opgedragen in de tegenover de kapel liggende tuinbouwloods van de familie Verstegen.

Tijdens de inzegening van de kapel vloeiden het wijwater en de regen rijkelijk. De dienst werd opgeluisterd door het kerkelijk zangkoor, de muziekvereniging en de drumband. Na afloop konden de vele aanwezigen een mooie fotoreportage bekijken onder het genot van een kop koffie met vlaai of een drankje. Voor Boekend is deze kapel een echte aanwinst en dankzij de geweldige inzet van Boekender Belangen en vele anderen heeft de Stichting tot Behoud en Beheer van Veldkapellen en Wegkruisen een juweel van een kapel aan haar bestand kunnen toevoegen.

Jacq Grubben.

MEDEDELINGEN

- * Wij ontvingen het jaarverslag over 1996 van de Stichting tot Behoud en Beheer van Veldkapellen en Wegkruisen Arcen/Velden. Hierin wordt melding gemaakt van diverse activiteiten m.b.t. onderhoud en beheer en van een gezond financieel beleid.
- * Eveneens kwam binnen het jaarverslag over 1996 van de Werkgroep Wegkruisen en Kapellen IVN-EYS. Uitvoerig wordt hierin aandacht besteed aan het overlijden van een trouw lid, de heer Hein Kessels, op 82 jarige leeftijd.
- * Correctie in het verslag van de gezamenlijke vergadering Stichtingen Kruisen en Kapellen regio's Noord 1 en Noord 2 met de Heemkundeverenigingen te Horst op 3 februari 1997:
Bladzijde 3 "Sevenum:
Schenker van het H.Hartbeeld was destijds de heer Antoon Haegens. Nazaten van de Gebroeders Thissen lieten het beeld restaureren en herplaatsen in de kapel bij Sevenheim.
- * Op 20 mei 1997 werden in de binnenstad van Roermond door kapelaan R. Driessens drie "pötbeelden" opnieuw ingezegend.
Het betreft drie replica van:
- Joannes de Doper (St. Janspöt-Swalmerstraat); O.l.Vrouw (Barbarapöt-hoek Pelserstraat-Neerstraat) en O.l.Vrouw (Rochuspöt-Luifelstraat).
- * Op 25 mei 1997 had te Maria Hoop/Putbroek de plechtige inzegening plaats van het gerestaureerde herdenkingsmonument.
Bij gelegenheid werd, mede ter dekking van de restauratiekosten een boekwerk "Het drama van Putbroek" door Jac van Heel, uitgegeven. A4-formaat, 120 blz. met veel foto's. De eerste druk is inmiddels uitverkocht. Een herdruk is op komst.
- * Te Wijnandsrade werd op 8 juni 1997 een nieuw wegkruis ingezegend tegenover het kasteel.
- * Op 12 april 1997 zegende pastoor Schoenmakers te Meyel een nieuw wegkruis in. Het kruis werd opgericht en geschonken door Lies en Lod Thijssen.

ADRESWIJZIGINGEN

Gelieve onderstaande wijzigingen aan te brengen in de adressen van de EXTRA NIEUWSBRIEF:

- * nr. 46 LANDGRAAF
Toevoegen:
Heemkundevereniging OCGL, Groenstraat-West 3, 6374 JK Landgraaf.
- * nr. 49 VALKENBURG
Toevoegen:
Heemkundevereniging Houthem-St.Gerlach t.a.v. de heer J. Lodewick, Strabeek 33, 6301 HP Valkenburg a.d Geul.
- * nr. 13 HELDEN
Toevoegen:
Heemkundevereniging Helden, Ruysstraat 90, 5988 AC Helden.
- * nr. 04 MEERLO
Toevoegen:
Heemkundevereniging t.a.v. de heer R. van der Heijden, Hoofdstraat 23, 5864 BC Meerlo.
- * nr. 07 GRUBBENVORST
Wijzigen:
Mgr. Moorslaan 20 verval.
Wordt:
Maricollenweg 67, 5971 AT Grubbenvorst.
- * nr. 12-a MAASBREE
Verwijderen: Naam en adres van de heer Zwaan.
- * nr. 34 BORN
Heemkundevereniging Bicht.
Adres:
Meester Speestraat 2-a verval.
Wordt:
aan de Greune Paol 56, 6127 BJ Grevenbicht.
- * nr. 16 BELFELD-BEESEL-SWALDAL
Heemkundevereniging Maas- en Swaldal
Adres:
Wieler 7 verval.
Wordt:
Postbus 4643, 5953 ZG Reuver.